DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2026.35.01
УДК 378.147:78.01]:378.091.212-026.15

Бодрова Тетяна Олександрівна,
кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0000-0002-5359-2164
t.o.bodrova@udu.edu.ua
Степанова Людмила Павлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0000-0002-9364-2373
l.p.stepanova@udu.edu.ua

СПЕЦИФІКА МУЗИЧНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПОЗИЦІЙ ТЕОРІЇ КРЕАТИВНОСТІ

У статті знайшли висвітлення проблеми музично-практичної підготовки майбутніх педагогів-музикантів у контексті розвитку освіти в сучасному європейському просторі крізь призму креативної професійної діяльності.

Авторами обгрунтовано стратегічні підходи до музично-практичної підготовки студентів, в якій освітні стратегії виступають не тільки засобом соціально-культурних перетворень, але й сприяють практико орієнтованій підготовці фахівців мистецького профілю у формуванні творчих компетентностей для діяльності у сфері музичної педагогіки. Доведено, що практика майбутніх педагогів-музикантів, забезпечує дієвість професійних знань та спеціальних умінь мистецько-освітньої роботи, сприяє особистісному та подальшому духовно-творчому розвитку магістрантів, формуючи у них здатність до активних художніх взаємин в сучасному освітньому просторі.

На основі аналізу мети, завдань та змісту виробничих практик, передбачених магістерською програмою спеціальності В5 Музичне мистецтво, було визначено ознаки мистецько-педагогічної креативності (пошуково-перетворювальний стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні та музичні здібності; проблемне бачення художньої або освітньої ситуації; творча фантазія, розвинена уява та спонукальні мотиви до мистецької діяльності тощо).

Ключові слова: *фахова підготовка, освітньо-професійна програма, освітня стратегія, принципи практичної підготовки, творчість, музично-творчий потенціал особистості.*

Постановка проблеми. Розбудова демократичної незалежної України супроводжується комплексним удосконаленням усіх ланок освіти, до яких віднесено модернізацію процесу підготовки педагогічних кадрів. У процесі вивчення закономірностей глобалізованого освітнього середовища науковці довели: майбутнє людства значною мірою залежить від культурного та наукового розвитку, який забезпечують сучасні університети як центри культури, знань та досліджень. У зазначеному контексті важливим пріоритетним напрямом реформування вищої освіти в Україні виступає гуманізація її різних сфер, в тому числі мистецько-практичної, спрямування освітнього процесу на творчий розвиток майбутніх фахівців, створення умов для розкриття їх талантів, духовно-емоційних та розумових здібностей. Особливо

важливим є усвідомлення майбутніми працівниками мистецької освіти значущості фахового навчання для здійснення успішної професійної діяльності, розуміння вагомої ролі практично-творчих компетентностей для забезпечення власної конкурентоспроможності в умовах європейського ринку праці (С. Горбенко, Т. Дорошенко, А. Козир, О. Олексюк, О. Отич, Т. Стратан-Артишкова, М. Ткач, В. Федоришин, В. Черкасов, О. Щолокова та ін.).

У той же час, науковці відмічають, що прискорення процесів трансформації освітніх структур, активізація інформаційно-електронного забезпечення у багатьох аспектах предметно-чуттєвої (нематеріальної) сфери спілкування та професійної взаємодії призводять до проблематизації освітніх процесів у галузі педагогічної творчості, до вразливості та нестабільності креативних дій (В. Андрущенко, В. Моляко, В. Ямницький). Тому актуальність проблеми підготовки продуктивного педагога-музиканта пояснюється існуючою суперечністю між соціальним замовленням на креативну особистість і недостатньою розробленістю психолого-педагогічних умов її розвитку.

Результати моніторингу якості надання освітніх послуг для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти засвідчують, що в умовах воєнного стану та ускладнень економічного розвитку держави стан музично-практичної підготовки фахівців мистецького профілю потребує удосконалення. Адже між вимогами ринку праці та практичними результатами освітньої діяльності вишів утворився відчутний розрив, пов'язаний із: зниженням престижу вищої мистецько-педагогічної освіти; нерозвиненістю у студентів навичок практично-творчої роботи за обраною спеціальністю в реальних освітніх умовах; вимогами до креативності професійних дій педагогів-музикантів та недостатнім рівнем сформованості в них комплексу оперативно-творчих вмінь (Т. Бодрова, Н. Гуральник, О. Олексюк, О. Отич, В. Орлов, Г. Падалка, Л. Паньків, О. Реброва, О. Хижна, В. Черкасов, О. Шевнюк, О. Щолокова та ін.).

Метою статті є висвітлення методичних засад та педагогічних умов формування креативних якостей у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти під час проходження виробничих практик зі спеціальності «Музичне мистецтво».

Виклад основного матеріалу. Практична підготовка майбутніх музикантів-педагогів, за освітньо-професійною програмою здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В5 «Музичне мистецтво» є цілісною психолого-педагогічною системою, яка організаційно, змістовно й технологічно забезпечує потребу студентів в оволодінні практично-творчими компетентностями, а також створює педагогічні умови для отримання задоволення від пізнання нового у мистецтві та педагогіці. Серед численних професійних якостей майбутнього педагога сучасні дослідники виділяють *креативність* як здатність особистості до творчих дій в нових умовах або при варіативних освітніх ситуаціях (Г. Балл, Дж. Гілфорд, Л. Копець, С. Максименко, А. Маслоу, В. Моляко, В. Роменець, С. Сисоєва, С. Яланська).

У широкому соціокультурному контексті поняття «практика» тлумачиться як критерій істини, «чуттєво-предметна, матеріально-перетворююча, свідомо-цілеспрямована, суспільно-історична сфера діяльності людей, де найбільш органічно поєднані матеріальне та ідеальне, об'єктивне і суб'єктивне» [4, с. 5]. Тому практичною називають діяльність, яка передбачає безпосередню і активну «увімкненість» суб'єкта з його ціннісними орієнтаціями, інтересами та потребами у взаємодію з об'єктивною реальністю.

У річищі соціально-економічної політики провідних держав світу не втратила актуальності Педагогічна Конституція Європи, прийнята у 2016 р. Серед її основних положень головним суб'єктом позитивних змін у розвитку суспільства розглядається особистість педагога. Головними його якостями виступають такі як: автентичність, виключність, візуалізація знань, демократичність, діалогічність, дослідництво, інтегративність, конструктивізим, лідерство, здатність до розвитку соціального передового досвіду, співробітництво та цілеспрямованість (р. 7. ст. 7.1.). Названі якості освітян потребують креативності, мобільності, критичності та нестандартності дій.

В.Андрущенко як один із активних учасників реалізації європейської інтегративно-освітньої політики вказує, що в умовах широкого ринку праці педагогу необхідно орієнтуватися в сучасних реаліях європейської освіти, знати її характерні ознаки, що можуть позитивно вплинути на формування європейської ідентичності особистості. Серед названих ознак особливої уваги в контексті нашої проблеми виступають: готовність до професійної мобільності та навчання впродовж усього професійного життя, створення умов для стажування за кордоном тощо. Суттєєву роль науковець приділяє практичній підготовці як неодмінній і вагомій складовій фахового навчання, в якому креативність (швидкість реакції на зміни, здатність продукувати нове й оригінальне) є нагальними властивостями сучасного педагога [1].

Провідна ідея в дослідженні проблеми музично-практичної підготовки майбутнього педагога-музиканта ґрунтується на положеннях про її особистісно-продуктивний характер. Саме продуктивний фактор, що найближче підводить нас до формування креативних якостей майбутнього фахівця для отримання вагомих результатів в реалізації практичної частини магістерської програми, спрямовується на оволодіння ним мобільною системою професійних знань та фахових умінь (науково-дослідницьких, музично-виконавських, педагогічних), на розвиток неповторних індивідуальних якостей, професійне самовдосконалення та самоорганізацію в контекстному полі творчого розвитку (Т. Бодрова, Н. Гуральник, А. Зайцева, О. Отич, В. Черкасов, О. Щолокова).

У формуванні креативних якостей майбутніх педагогів-музикантів суттєвого значення набувають можливості реалізації мистецько-освітніх стратегій, на основі яких творчі процеси стають невід'ємною частиною фахового навчання та безпосередньо практичної підготовки магістрантів. Більшість науковців розглядають *стратегію в навчанні* як освітнє явище, що включає комплекс об'єднаних провідною ідеєю різноманітних підходів, технік та прийомів, що реалізується у процесі розв'язання певної проблеми при обов'язковому урахуванні індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти та стимулювання розвитку їх творчої індивідуальності (В. Андрущенко, І. Бех, Р. Гарнер, Ш. Деррі, Р. Меєр, Д. Мерфі, А. Сімсек).

Вважаємо, що розроблені науковцями та запропоновані до розгляду стратегії є актуальними та перспективними з позицій креативності дій у музично-практичній підготовці здобувачів вищої освіти. Так, впровадження *стратегії компетентнісного виміру особистості майбутнього фахівця* як дієвого засобу цілісного й послідовного його розвитку уможливлюється в комплексі застосування на практиці професійних знань та умінь при належній сформованості особистісно-творчих якостей; реалізація *стратегії філософсько-педагогічної антиномії* забезпечується через повноту вивчення та реалізації на практиці явищ мистецько-педагогічного середовища у єдності протилежностей; застосування *стратегії партисипативного управління освітнім процесом* обумовлюється європейським курсом на демократизацію освіти та гуманізацію навчально-виховного процесу; впровадження *стратегії мистецько-педагогічної персоналізації* пов'язується з розкриттям унікальності та психологічної складності музично-виконавських дій, дослідженням шляхів залучення особистісного ресурсу кожного студента у подоланні життєвих та мистецько-освітніх труднощів у досягненні творчої мети [3].

Слід звернути вагу на сформульовані науковцями *принципи практичної підготовки*, в яких акцентується увага на творчих можливостях педагога. До організаційно-методичних постулатів проведення практик віднесено: *послідовність й наступність навчально-професійної діяльності*, що забезпечується неперервністю безпосередньої музично-освітньої роботи; *взаємозв'язок теорії і практики*, що виявляється у закріпленні й використанні теоретико-методичних знань, здатності знаходити професійно-практичне утілення творчим планам та інтересам; *єдність психолого-педагогічної, методичної та спеціальної музичної підготовки*, що реалізується у контексті загальної професійної спрямованості на формування фахових знань та умінь; *активізація музично-творчого*

потенціалу особистості, що знаходить вираження у діяльності пошуково-перетворювального характеру і утілюється через створення вільного простору цілей та нових шляхів їх досягнення [4].

Під час навчання в магістратурі здобувачі освіти мають можливість закріпити й розвинути професійні знання та уміння під час трьох практик, які за своєю суттю та змістом є виробничими. Відомо, що основними завданнями будь-якої виробничої практики є соціальна, психо-фізіологічна адаптація здобувачів освіти до умов виробництва, удосконалення професійних знань та умінь, формування досвіду самостійної роботи в ході реалізації спеціальних професійних завдань з використанням інноваційних технологій, сучасного обладнання та інформаційних ресурсів тощо. Важливо, що у процесі проходження виробничих практик майбутні педагоги-музиканти починають засвоювати основи мистецько-педагогічної майстерності, удосконалювати науково-дослідницькі уміння, формувати індивідуальний художній стиль, набувати досвід спілкування в колективі та взаємодії з слухацькою аудиторією.

Отож, практика майбутніх педагогів-музикантів визнається стрижнем фахової підготовки, що, з одного боку, забезпечує дієвість професійних знань та спеціальних умінь у мистецько-освітній роботі, а з іншого – сприяє особистісно-творчому та духовно-творчому розвитку, формуючи у них здатність до активних художніх взаємин в сучасному освітньому просторі [2].

Для з'ясування взаємозалежності категорій «творчість» та «креативність» у музично-практичній діяльності майбутнього педагога-музиканта необхідно більш детально зупинитись на визначенні їх сутнісних характеристик. Так, більшість науковців у сфері досліджень творчих якостей особистості визначають творчість людини як діяльність, кінцевим результатом якої є створення нового «продукту», що вирізняється новизною, оригінальністю, неповторністю, унікальністю (суспільно-історичною, естетико-культурною). Творчість завжди має психологічний аспект, пов'язаний із розумовою та духовно-естетичною активністю, а також реалізацією потреби особистості в самоактуалізації, в розкритті й розширенні своїх можливостей через продуктивний розвиток [9]. Сам же творчий процес науковці розуміють як соціальне явище, що має процесуальний і особистісний аспекти та передбачає наявність у людини здібностей, знань та умінь, завдяки яким створюється щось нове (В. Коновальчук, С. Максименко, В. Моляко, С. Сисоєва, В. Ямницький) [5; 6; 7; 8; 11].

Поняття «особистість» та «креативність» як особистісна якість мають спільні психологічні основи. Якщо *«особистість»* тлумачиться як унікальний і неповторний внутрішній світ людини, форма існування психіки, а також як цілісність, здатна до самовизначення, саморозвитку, свідомої предметної діяльності і саморегуляції, то «креативність» є вищою формою активності, глибинною й абсолютно природною ознакою особистості, яка прагнення виразити свій внутрішній світ через різноманітні прояви продуктивних дій [6].

Позицію С. Максименка підтримує В. Моляко, який вважає, що найбільш важливим у продукті творчості є новизна й оригінальність, а суттєвою рисою творчої особистості є здатність до аналізу явищ та вміння порівнювати їх, невтомність та наполегливість у досягненні мети [7]. Науковець визначає п'ять здатностей до творчої діяльності як основу креативності людини, а саме: *здатність до аналогізації*, що не зводиться до копіювання та припускає внесення нового до аналогу; *здатність до комбінування*, що полягає у знаходженні різних варіантів дій у їх видозмінах та черговості застосування; *здатність до реконструкції*, що проявляється у пошуку нового через «протестний» чи «діалектичний» тип мислення та поведінки; *здатність до універсалізації*, що припускає відносно рівномірне застосування попередньо схарактеризованих засобів аналогізації, комбінування і реконструкції; *здатність до спонтанних дій*, що здійснюється у непередбачених випадкових ситуаціях без логіки і плану методом спроб і помилок. [7].

Цікавою і актуальною для нас виявилася *концепція креативності Дж. Гілфорда,* в основу якої покладено твердження про креативність як універсальну пізнавальну творчу активність у створенні унікальних і нових продуктів людської діяльності. Науковець вважав, що креативні якості можуть набути розвитку тільки у процесі виконання операцій дивергенції та перетворення. Так, дивергентне мислення як необхідний елемент креативних дій визначається як непряме, інтуїтивне, різноспрямоване та передбачає варіювання шляхів вирішення творчих задач та веде до несподіваних оригінальних результатів.

У своїх дослідженнях вчений виділяє декілька параметрів креативності, а саме: здатність до виявлення і чіткої постановки проблеми; спроможність до одночасного генерування кількох ідей; гнучкість мислення в продукуванні різноманітних ідей; оригінальність творчих пошуків; здатність постійно удосконалювати об'єкт творчості; можливості швидких мисленнєвих дій [10].

У свою чергу, привертає увагу цікава й оригінальна концепція креативності, розроблена американським психологом Р. Стернбергом. Дослідник вважає, що творчі прояви детермінуються кількома основними чинниками, а саме: мотивацією, інтелектом, стилем мислення, знаннями, індивідуальними рисами, а також умовами зовнішнього середовища. Науковцем доведено, що для творчості особливої вагомості набувають такі складові інтелекту як синтетична здібність (нове бачення проблеми); аналітична здібність (виявлення ідей, гідних подальшої розробки); практичні здібності (уміння переконувати інших у цінності ідеї та її реального утілення). На думку Р. Стернберга, процес творчості пов'язаний із здатністю особистості йти на розумний ризик, бути готовим переборювати перешкоди, протистояти іншій думці. До того ж, вчений зазначав, що прояв креативності в людині можливий тільки за умови знаходження у творчому середовищі, за гармонічного поєднання інтелекту та мотивації [10].

Українська дослідниця процесів творчості у підготовці педагогів С. Яланська в результаті аналізу науково-психологічних теорій та практичного педагогічного досвіду довела, що здатність до творчості та креативність є дуже важливими й необхідними особистісними якостями освітянина. Так, науковець у своїх дослідженнях виокремлює творчу компетентність майбутнього педагога як найвищий рівень розвитку його професіоналізму за умов стабільності і безперервності. Науковець акцентує увагу на таких здатностях педагога як: прагнення до розвитку, духовного зростання; гнучкість, оригінальність, дивергентність мислення та сприйнятливість до нового; здатність легко долати розумові бар'єри й інші перешкоди; готовність напружено працювати, зберігати впевненість в умовах невизначеності [10].

Вважаємо за необхідне висвітлити особливості формування креативних якостей магістрантів як майбутніх педагогів-музикантів у процесі виробничих практик (науково-дослідницької, виконавської, науково-педагогічної) в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

Так, згідно з метою ***науково-дослідницької практики (1 –й семестр),*** що полягає у поглибленні підготовки магістрантів до здійснення роботи пошукового характеру, формуванні дослідницько-аналітичних умінь проведення самостійних наукових досліджень з фаху, практиканти оволодівають методами відбору, аналізу та узагальнення наукової інформації, тим самим розширюючи власну наукову ерудицію через формування мотивації в пізнанні нового через дослідження. У процесі практики магістранти також набувають досвіду написання рецензій, наукових статей та тез доповідей на наукових зібраннях. Цілком зрозумілим є те, що реалізація вищезазначеної мети практики та виконання змісту наукової роботи неможливо здіснити без креативних якостей та здатності до творчого саморозвитку.

Зміст науково-дослідницької практики включає ознайомчо-орієнтувальний, організаційно-методичний та науково-синтезуючий напрямки. Основним в ознайомчо-орієнтувальний напрямку дій є, в першу чергу, ознайомлення з прийомами, методами, видами наукових досліджень. Від здобувачів вищої освіти у такому контексті вимагається

формування умінь активних мисленнєвих дій (аналізу, синтезу, аналогії, порівняння, узагальнення тощо). Організаційно-методичним напрямком передбачено здатність практиканта працювати в наукових гуртках, проблемних групах, лабораторіях. Така робота пов'язана з уміннями комунікувати в групі, відстоювати власну наукову позицію у процесі публічного виступу з проблеми магістерського дослідження або актуальних питань мистецької педагогіки. Важливою складовою дослідницької діяльності вважається аналіз й систематизація науково-методичних джерел, що відповідають проблематиці магістерської роботи, формулювання власної точки зору щодо опанованого теоретичного матеріалу.

Метою ***виконавської практики*** (2–й семестр) є формування у магістрантів виконавсько-професійних компетентностей, набуття досвіду сценічного виконання музичних творів. Для досягнення вищезазначеної мети здобувачі вищої освіти набувають досвіду проведення концертних заходів різного спрямування; здійснюють аналіз особливостей виконавської діяльності артиста-музиканта (інструменталіста, вокаліста, диригента).

В результаті виконавської практики, протягом якої магістранти знайомляться з досвідом репетиційної та концертної діяльності провідних мистецьких колективів України, можна очікувати на розширення їх художнього світогляду й загальнокультурної ерудиції як майбутніх музикантів-виконавців. Під час практики відбувається активний розвиток у здобувачів відповідних психологічних, етичних та виконавсько-творчих якостей (здатність до цікавої переконливої інтерпретації музичних творів та їх сценічного втілення, спроможність до реалізації оригінального мистецько-освітнього проєкту, уміння розробки сценарію та презентації мистецького-освітнього заходу для слухачів певної вікової категорії). Важливою складовою методичного напряму практичної роботи є аналіз проведеного концерту (мистецького-освітнього заходу), в якому визначаються міра розкриття теми, ступінь досягнення мети та вирішення поставлених завдань, доцільність використаних форм і методів роботи з аудиторією, рівень виконавської майстерності артистів тощо.

У процесі ***науково-педагогічної практики*** (3-й семестр), метою якої є підготовка магістрантів до здійснення мистецько-освітньої роботи у закладах вищої освіти, магістранти здобувають досвід педагогічної діяльності в роботі зі студентами у якості викладача диригентсько-хорових дисциплін, викладача спеціального інструменту, викладача вокалу (академічного, народного, естрадного). При виконанні практичної роботи необхідним стає вирішення завдань, пов'язаних із удосконаленням системи практичних умінь та їх застосування у конкретних педагогічних ситуаціях в процесі групової та індивідуальної роботи; набуттям досвіду використання на практиці інноваційних педагогічних технологій та сучасних методик навчання у вищій школі; формуванням здатності прийняття самостійних рішень з урахуванням культурно-освітніх реалій сучасності (академічна мобільність, глобалізація, турбулентність тощо).

Дуже важливим результатом практики для кожного магістранта стає сформованість індивідуального творчого стилю викладання дисциплін за кваліфікацією, розвинутість морально-етичних якостей викладача вищої школи, а також потреби у самоосвіті, самовихованні, самовдосконаленні, самореалізації.

Як бачимо, виробничі практики, що проводяться за магістерської програмою, створюють надзвичайно широке поле можливостей для розвитку творчих потенцій здобувачів та прояву їх креативних якостей у процесі самостійної роботи у різних напрямках майбутньої професійної діяльності. Таким чином, креативність як свідчення найвищого рівня розвитку творчих якостей педагогів-музикантів є вирішальним фактором на шляху до вершин дослідницької. педагогічної та виконавської майстерності.

На основі аналізу мети, завдань та змісту усіх трьох практик. передбачених магістерською програмою, до ознак *мистецько-педагогічної креативності* відносимо такі, як: пошуково-перетворювальний стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності; проблемне бачення художньої або освітньої ситуації; творча фантазія, розвинена

уява та спонукальні мотиви; здатність до самоуправління та комунікації з іншими; високий рівень загальної та виконавської культури.

Висновки. Таким чином, продуктивність формування креативних якостей магістрантів мистецького профілю значною мірою залежить від володіння комплексом засобів та методів практичної навчально-професійної діяльності, спрямованих на виявлення творчого потенціалу майбутніх фахівців. До того ж, завдання, зміст та умови проведення практичної підготовки магістрантів створюють творче середовище реалізації їх креативних можливостей.

Впроваджуючи на основі сучасних освітніх стратегій актуальні принципи та організаційно-методичні засоби практичної діяльності у процес підготовки майбутніх педагогів-музикантів за магістерською освітньо-професійною програмою, можна очікувати реальні практичні результати прояву їх креативних якостей. У цьому розумінні запропоновані педагогічні засоби передбачають активне і безпосереднє залучення магістрантів як учасників педагогічної взаємодії з їх ціннісними настановами та художньо-виконавськими потребами до реального мистецько-освітнього середовища та очікування гарантованих продуктивних результатів.

Питання креативної спрямованості практичної підготовки фахівців мистецько-освітнього профілю потребують подальшого обґрунтування з позицій інтегративності і системності, а також розробки психолого-педагогічного забезпечення функціональної оптимальності в напрямках, пов'язаних з поглибленням змісту, урізноманітненням оригінальних форм і інноваційних методів практичної роботи, удосконаленням методичної доцільності продуктивних дій в контексті практико-орієнтованого підходу.

Література:

1. Андрущенко В.П. (2020). Ефективність європейського вчителя (проблема впровадження «Педагогічної конституції Європи»). Вища освіта України, №3, 2020. С. 5–15.
2. Бодрова Т.О. (2021). Виробничо-практична підготовка студентів до діяльності у сфері мистецької освіти: актуальні аспекти. *Наукові записки*. Вип. 197. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ ЦДПУ імені В.Винниченка,, С. 41 – 49.
3. Бодрова Т.О. (2018). Методична підготовка майбутніх педагогів-музикантів: шляхи оновлення в умовах вищої педагогічної освіти. *Topical issues of education: Collective monograph. Pegasus Publishing*, Lisbon, Portugal, 2018. 220 p., p. 189-204.
4. Болгарський А.Г., Бодрова Т.О. (2008). Педагогічна практика у загальноосвітніх навчальних закладах з предмету «Музика»: Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних університетів. Київ : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2008. 130 с.
5. Коновальчук В.І. (2016). Творча особистість у просторі освіти: монографія. Умань : ФОП Жовтий О. О. 393 с.
6. Максименко С.Д. (2007). Теоретичні основи психології особистості. *Актуальні проблеми психології* / за ред. С. Д. Максименка. Київ, 2007. Т. X, вип. 2. С. 7–23.
7. Моляко В.О. (2005). Творчий потенціал людини як психологічна проблема. *Обдарована дитина*. 2005. № 6. С. 2–9.
8. Сисоєва С.О. (2006). Основи педагогічної творчості. Київ: Міленіум. 346 с.
9. Степанова Л. П., Дун Цзяньбін (2022). Компетентнісна складова формування творчого потенціалу студентів факультетів мистецтв у контексті фахової підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2022. Вип. 28. Київ: Вид-во Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, С. 138-145.
10. Яланська С. П. (2014). Психологія творчості: навчальний посібник: Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. 180 с.
11. Ямницький В. М. (2006). Розвиток життєтворчої активності особистості: теорія та експеримент: монографія. Одеса : ПНЦ НАПН України. 362 с.

References:

1. Andrushchenko V.P. (2020). The effectiveness of the European teacher (the problem of implementing the "Pedagogical Constitution of Europe" [Efektyvnistʹ yevropeysʹkoho vchytelya (problema vprovadzhennya «Pedahohichnoyi konstytutsiyi Yevropy»].Kyiv.

2. Bodrova T.O. (2021). Industrial and practical training of students for activities in the field of art education: current aspects // Scientific notes / Series: Pedagogical sciences. [Vyrobnycho-praktychna pidhotovka studentiv do diyal′nosti u sferi mystets′koyi osvity: aktual′ni aspekty] Kropyvnytskyi.
3. Bodrova T.O. (2018). Methodical training of future teacher-musicians: ways of renewal in the conditions of higher pedagogical education // Topical issues of education: Collective monograph. Pegasus Publishing, Portugal [Bodrova T.O. (2018). Metodychna pidhotovka maybutnikh pedahohiv-muzykantiv: shlyakhy onovlennya v umovakh vyshchoyi pedahohichnoyi osvity]. Lisbon.
4. Bolgarsky A.G., Bodrova T.O. (2008). Pedagogical practice in general education institutions in the subject "Music": Educational and methodological manual for students of pedagogical universities. [Bolhars′kyy A.H., Bodrova T.O. (2008). Pedahohichna praktyka u zahal′noosvitnikh navchal′nykh zakladakh z predmetu «Muzyka»]. Kyiv.
5. Konovalchuk V.I. (2016). Creative personality in the space of education: monograph. [Tvorcha osobystist′ u prostori osvity: monohrafiya]. Uman.
6. Maksymenko S.D. (2007). Theoretical foundations of personality psychology. //Current problems of psychology. [Teoretychni osnovy psykholohiyi osobystosti //Aktual′ni problemy psykholohiyi]. Kyiv.
7. Molyako V.O. (2005). Human creative potential as a psychological problem // Gifted Child. 2005. No. 6. [Tvorchyy potentsial lyudyny yak psykholohichna problema // Obdarovana dytyna]. Kyiv.
8. Sysoeva S.O. (2006). Fundamentals of pedagogical creativity.[Osnovy pedahohichnoyi tvorchosti]. Kyiv.
9. Stepanova L.P., Dong Jianbin (2022). Competency component of the formation of creative potential of students of art faculties in the context of professional training. Scientific journal of the NPU named after M. P. Dragomanov. Series 14. Theory and methodology of art education. 2022. Issue 28. [Kompetentnisna skladova formuvannya tvorchoho potentsialu studentiv fakul′tetiv mystetstv u konteksti fakhovoyi pidhotovky]. Kyiv.
10. Yalanska S.P. (2014). Psychology of creativity: a textbook. [Psykholohiya tvorchosti: navchal′nyy posibnyk]. Poltava.
11. Yamnytskyi V.M. (2006). Development of life-creating activity of the individual: theory and experiment: monograph. [Rozvytok zhyttyetvorchoyi aktyvnosti osobystosti: teoriya ta eksperyment: monohrafiya]. Odesa

Tetiana Bodrova, Liudmyla Stepanova. Specifics of musical and practical training of applicants for the second (master's) level of higher education from the perspective of the theory of creativity.

The article examines the methodical principles and pedagogical conditions for the formation of creative qualities of applicants for the second (master's) level of higher education during industrial internships (specialty "Musical Art").

The authors analyze the categories of "practice", "practical activity" and "practical training". In them the teacher-musician is the main subject of interaction with objective reality in the field of artistic creativity. The authors substantiate strategic approaches to the musical and practical training of students, propose principles of practical training for work in the artistic and educational sphere.

Future teacher-musicians in the process of production practices master the basics of artistic and pedagogical skill, improve scientific and research skills, form an individual artistic style, gain experience communication in artistic collective, develop skills interaction with a listening audience.

Researchers identify creativity as an important personal quality of a teacher, his ability to creative actions in new conditions or in variable educational situations. The following creative qualities are analyzed: the ability to generate ideas; flexibility of thinking, originality of creative searches, non-standard form and content of the creative product; ability to quick thinking actions (analysis, synthesis. comparison). The article reveals the features of the formation of creative qualities of master's students as future teachers-musicians in production practices (research, performing, scientific and pedagogical).

Based on the analysis of the goal, tasks and content of master's practices, the following signs of artistic and pedagogical creativity are recommended: transformative style of thinking; developed intellectual abilities; problematic understanding of the artistic or educational situation; creative fantasy, developed imagination and motivating motives; ability to self-management and communication with others; high level of general and performing culture.

Keywords: *professional training, educational and professional program, educational strategy, principles of practical training, creativity, musical and creative potential of the individual.*